

k svojim junakom in razdraženega srca jel govoriti tako-le: „Bratje! vi veste, kako sem jo ljubil in da sem ji bil kakor oče. To hočem pozabiti vse. Jez je ne poznam več. In prokletje moje, prokletje preljube domovine naj je na nji in naj jo spremi tje v grob. In jez ne imenujem njenega imena, dokler se ne zmaščujem nad njo, dokler ji ne pade glava kot žrtva za izdanega edinega Boga, za izdanega brata!“

In kakor bi čutil vseh strah grozne te sodbe, omolknil je v tem hipu. Kmali pa se obrne k Stojanu. „Proti Belemu gradu — praviš, ljubimče duše moje — sta šla? — Brate! proti Belemu gradu tedaj. Ondukaj hoče plačati, kar je zakrivila.“ — Ko je to izrekel, obrnil se je proti Dobrinju; vsi molče gredó za njim. Vidilo se jim je na obrazih, da so ž njim vred žalovali. V Dobrinji se ni dolgo obotavljal; samo tako dolgo, da je pridružil svojim vse, kolikor jih je bilo moških, se vé, da sposobnih za orožje. Junaci se združijo in gredó za svojim vrlim pa nesrečnim vodjem. Ko jim je svitalo prvo jutro, bili so ravno na vrhu.

Tu so se še vsi enkrat obrnili k svojemu rojstnemu kraju pošiljaje pozdravljenja domá ostalim. Za tim so poklekili, molili za-se in za-nje in lica jim so se razvedrila, kakor je razvedrilo vzhajajoče sonce nočno temo. Samo Todorović se je neveselo obračal k svojemu rodnemu kraju, tužen in žalosten! On ni imel nikogar, ki bi mu poslal bil pozdravljenje. Nihče mu ni ostal domá, da bi bil molil za-nj. Ona edina, ki mu je bila vse, kar mu je bilo milo in drago, zapustila ga je in izdala ter utekla z njegovim največim sovražnikom. Zdaj je na poti, da se krvavo maščeje za izdajstvo preblazene domovine nad njim, ki jo je tako ljubil, ki mu je bila tolikanj draga, kakor okó v glavi.

Nihče se menda ne bo čudil, če povemo, da se mu je solza vdrla po junaškem licu, ko je pogledal na svoj rojstni kraj. Stojan je to zapazil. „Brate! potolaži se!“ — djal mu je — „ti si zgubil sestro, jez pa svojo golobico, svojo ljubico, gotovo več kakor ti.“ Todorović mu je stisnil roko in molče gré naprej. Čem več časa so imeli za seboj, tem bolj rastla je vojska. Stiskani kristjani so popuščali svoje rala in lemeže in opasovali se, da branijo in obranijo s sabljami in puškami človeške prava. Oratarji in dozdanji sužnici bili so zdaj junaci in slavni osvoboditelji slavne domovine.

Vojska je srčno stopala naprej. Kjer se je vila pot memo kake vasi, ondukaj je bilo povsod zadosti žen, sivčkov in otrok, ki so memogredočim vojakom vošili blagoslov Božji. Kar je bilo pa moških in za orožje dorastlih, vsi so se pridruževali svojim bratom, tako, da če so bili bliže Belega grada, bolj se je narašalo krdelo. „Bog mili, veliko čudo! taj je to volja tvoja — vikala je vojska — da ne bo več dolgo in Srb bo slavil svoje rešenje, svoje prerčenje.“

In vojska Peter Todorevičeva in Stojan Čupičeva dojde do Belega grada in Beligrad bil je že obokoljen na vseh straneh.

(Dal. prih.)

Žal in veselje. *)

Cvetke sem nabirala,
V šopek jih povila,
Da bi svoj'mu ljubemu
Bila ga darila.

Nisem dosti pazila,
Cvetke se nemile
V eni sami noči so
Naglo pesušile!

Žalo sem jih gledala,
Bridko se solzila,
Noč brezčutna da mi je
Cvetke pomorila.

Mati pa mi rekli so:
Čmu se boš plakala.
Ljubič ti namenjen ni,
Hčerka moja zala!

In resnica bile so
Materne besede —
Maral dragi moj nič ni
Za slovenske véde.

Da povenil šopek je
Sem se veselila,
Ker mi moj'ga ljubega
Slava ni rodila! Anica.

*) Veseli smo sprejeli tudi to pesmico rodoljubne gospodičine, in še posebno zato, ker nam je došla iz — Tržiča. Le tako naprej v lepih domačih glasih! Vred.

Dopisi.

Iz Savinske doline na Štajarskem 5. listop. — Kako treba je, da gospodje, ki iz kake kancelije pridejo na kmete v kako komisijo, znajo slovensko in da se zapisniki pišejo slovensko, spričuje sledeča dogodba. Zavoljo „širma“ pride enkrat iz Celja nemšk gospod na komisijo; dva odbornika in pa župan smo mogli pričujoči biti. Gospod po nemško govorijo in nam kažejo: „tu pa tu more širm narejen biti.“ Kmetje za njim hodimo, in ko povsod pogledajo in nam vse razkažejo, rečejo: „zwei Ausschüsse oder der Richter von St. Peter und der Gemeindevorstand müsset mit gehen, um nachher zu unterschreiben“. Kar naenkrat se moške pomislijo, pa vsi domú gredó, sam jez župan grem za njim; pogovarjali smo se po nemško, ktere vasi bojo širm delale. Opoldan pa še jez pomislim, kaj veljá! ako podpišem sam, bojo pa kmetje potlej rekli: „pa ti širm sam delaj, ko si podpisal“; tedaj jo še jez pomaknem po drugi poti domú. Prašam tedaj: ali ni potrebno slovenskih gospodov in slovenskega pisanja? Tudi mislimo, kar še marsikdo pomni, da v starih časih je v grajsini en sam gospod zadosti za pobiranje davkov bil, da bi tudi lahko en župan za več far štibro in veliko ceneje pobiral kakor gospodje v kancelijah, ki eden po 800 gold. na leto služi. — Da so naši kmetje zares v velike dolgove zakopani, kaže to, da včasih na eno nedeljo po tri kmete izklicujejo, katerim se grunti prodajajo. Skor sami dohtarji jih kupujejo. Ne bom se spuščal v to, zakaj so kmetje tako zlo zadolženi, ker včasih je tudi slabo gospodarstvo krivo; al iz vsega tega se vendar tudi lahko posname, da še večji grunti davki bi kmeta v še huje nadloge spravili. Zato upamo, da se nam ne bo še več naložilo.

Janez Sedminek, župan.

Iz Železne Kaple na Koroškem na god vseh Svetih. — „Zdaj so jo pa Slovenci spet dobili po nosu; Cesar hočejo vse nemško“ — so naši nemškutarji kričali une dni, ko so iz Kokre k nam v Kaplo dospeli listi, na kterih so bile tiskane besede Njih Veličanstva, ki so jih rekli nemškim pravdoslovcom na Dunaji. Bili so iz Milicove tiskarnice v Ljubljani; kakor smo zvedili, so prišli iz Tržiča, in po Kapli so jih uradni služabniki in služabniki našega trškega župana raznašali in kmetom pripovedovali, da cesar vse nemško hočejo. — Taka predrznost je vendar že od sile!! Kdo si upa naše pohlevne Slovence, ki že dolgo in težko čakajo spolnovanja enakih pravic, tako žaliti in strašiti, in se ne boji celó cesarjevih besed napak obračati! Kaj mislite, da ne vemo, da so Njih Veličanstvo pri oni priliki rekli, da so „pred vsem drugim Avstrijan“. To veljá vsem narodom, ki niso Nemci v veliki naši Avstrii, in te besede zmiraj zvestih Slovencev vznemirovati ne morejo. Zato je pa tudi nasprotnikom ravnopravnosti njih burka čisto spodletela; zakaj naši kmetje, ki so bistre glavice, se ne vsedejo takim prerokom na limance. Da se kmetje čedalje bolj zavedajo svojih pravic in znajo ceniti dar enakopravnosti, se vidi iz tega, da so tri županije: belska, jezirska in koprivniška, vložile pri tukajšni okrožni sodni prošnjo, v kateri zahtevajo vsaj v malih rečeh kakor pri povabilih vsake vrste, dekretih itd. slovenski jezik za slovenske stranke. Prav tako! Slovenci poslužimo se darov, od pravičnega nam cesarja podeljenih, in čeravno nam zdaj se še ne godí celó lahko, zato, ker smo dosihdob bili drugačno vajeni, si vendar ne dajmo zadobljenih pravic iz rok izviti, in hvaležni nam bojo naši otroci in pozni unuki. Imejmo pa tudi v časti one pogumne možake, ki se za naš blagor in naše pravice poganjajo. Zatoraj tudi jaz spodnjo-koroškim Slovencom iz celega srca svetujem: pri volitvi 24. dné t. m. v Velikovcu se združimo in izvolimo našega ljubega, ne prestrašljivega Andreja Einspielerja v Celovcu!

Boštanj na Dolenskem 1. nov. J. D. — Drage